

Haarlem

Gemeente Haarlem

Retouradres Postbus 511, 2003PB Haarlem

Leden van de gemeenteraad

Datum 18 september 2012
Ons kenmerk SZ//2012/245102
Contactpersoon JW Duker
Doorkiesnummer 0235115041
E-mail jwduker@haarlem.nl
Bijlage(n) 3
Onderwerp Reactie op RKC-rapport 'Zorg om zorg'

Geachte leden van de gemeenteraad,

Het college heeft kennis genomen van het onderzoeksrapport van de Rekenkamercommissie (RKC) met de titel 'Zorg om zorg: onderzoek naar de Wet maatschappelijke ondersteuning in Haarlem'.

Conform het verzoek van de gemeenteraad (2012/191369) reageert het college hierbij op het rapport. Hieronder maken wij allereerst enkele opmerkingen bij de totstandkoming en de inhoud van het rapport. Daarna gaan we in op de aanbevelingen van de RKC en sluiten we af met een reactie op het voorgestelde vervolgonderzoek.

Totstandkoming van het rapport

De RKC geeft zelf aan dat het onderzoek een 'quick scan' betreft en dat daardoor het aantal gehouden interviews beperkt is. Gevolg is dat het rapport niet altijd een compleet beeld geschetst van de stand van zaken van de uitvoering van de Wmo in Haarlem. De teksten onder de kopjes 'Reflectie van geïnterviewden' suggereren bovendien soms een objectieve weergave van de inbreng van de geïnterviewden, terwijl slechts de mening van een van de geïnterviewden is opgenomen. Daarnaast heeft het onderzoek grotendeels in het najaar van 2011 plaats gevonden, waardoor belangrijke ontwikkelingen sindsdien ontbreken.

Gevolg is dat het rapport enkele onjuistheden bevat, op onderdelen niet volledig is of niet meer helemaal actueel. In bijlage A vindt u hiervan een overzicht.

Aanbevelingen

Het RKC-rapport doet twee aanbevelingen. Wij geven hieronder op beide een reactie.

Gaarne bij beantwoording ons kenmerk vermelden.
Bezoekadres: Brinkmannpassage, Haarlem
www.haarlem.nl

Aanbeveling 1:

De RKC heeft de indruk gekregen dat de gemeente geen integraal overkoepelend zicht heeft op alle Wmo prestatievelden. Het Wmo-beleid lijkt verkokerd. De RKC vindt dat ongewenst en beveelt de gemeente aan dit te verbeteren.

Reactie college:

Dat de indruk ontstaat dat de gemeente geen integraal zicht heeft op de Wmo-prestatievelden kan het college zich voorstellen. De Wmo is een zeer breed en divers wettelijk kader. Om die reden is de Wmo onderdeel geworden van het programma Samen voor Elkaar. Door middel van dit programma is inmiddels op het beleidsinhoudelijke niveau en op het niveau van de ambtelijke organisatie een grote mate van integraliteit bereikt. We denken en werken in het sociaal domein in Haarlem steeds meer vanuit één boodschap (zie bijlage B).

Aanbeveling 2:

*Daarnaast vindt de RKC niet alle prestatievelden even concreet en heeft de quick scan geen duidelijk zicht op de prestaties opgeleverd. De RKC doet daarom de aanbeveling om bij de actualisering van de Wmo-nota nadrukkelijk aandacht te besteden aan de prestaties op de velden en een logische formulering van de gestelde doelen en doelbereiking. Op basis van de formulering dient het mogelijk te zijn om te bezien in hoeverre de prestaties zijn uitgevoerd en effecten zijn behaald. Mogelijk kan daarbij worden aangegeven, indien van toepassing, wat **niet** bekend is over prestaties en effecten.*

Reactie college:

De gemeente Haarlem ordent haar beleidsdoelstellingen niet aan de hand van de prestatievelden van de Wmo. De prestatievelden zijn namelijk ingedeeld op basis van een onderscheid in voorzieningen, c.q. het aanbod van maatschappelijke ondersteuning. Ze belemmeren een benadering waarin de burger en de samenleving centraal staan en werken verkokering in de hand. In bijlage A bij de nota Samen voor Elkaar wordt wel de relatie tussen de prestatievelden en het beleid in het sociaal domein beschreven (hier bijgevoegd als bijlage C).

Los van de indeling in prestatievelden onderschrijft het college de aanbeveling dat er aandacht nodig is voor het formuleren van doelen en effecten. Deze worden geformuleerd in de programmabegroting en in bestuursrapportages en de jaarrekening wordt hierover gerapporteerd. We zullen de doelen en effecten van de programma's 3, 4 en 7 per 2014 herijken aan de hand van de nota Samen voor Elkaar, zoals aangegeven in het Uitvoeringsprogramma Samen voor Elkaar. Ook zullen we de beoogde doelstellingen uitwerken in een monitoringssysteem.

Vervolgonderzoek

Het college kan zich vinden in de voorkeur van de gemeenteraad om een verdiepend onderzoek uit te voeren voor prestatieveld 6 (voorzieningen) en daarbij elementen uit prestatieveld 5 (bevorderen maatschappelijk verkeer) te betrekken. Het college zal vanzelfsprekend haar medewerking hieraan verlenen.

In haar rapport geeft de RKC aan ook een verdiepend onderzoek naar de prestatievelden 7, 8 en 9 te overwegen. Wij ontraden een dergelijk onderzoek,

Haarlem

3

aangezien op het gebied van het Regionaal Kompas (7, 8 en 9) en beleid huiselijk geweld (7) recent reeds evaluaties zijn uitgevoerd en in de commissie Samenleving besproken¹.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,

ing. S.M.M. Borgers,

de burgemeester,

mr. B.B. Schneiders

¹ Evaluatie Regionaal Kompas 2008 – 2011 (2012/1882) en Uitvoeringsnota Huiselijk Geweld 2011 (2011/45321).

Bijlage A

Actualisering en correctie feitelijke onjuistheden

- *p. 12, 'Haarlemse inzet op de negen prestatievelden', de zin 'Met de komst van de Wmo het zogenaamde compensatiebeginsel is geïntroduceerd, wat de Wmo een meer verplichtend karakter heeft gegeven'.*
Gemeenten hadden onder de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg) al een echte zorgplicht. Nu is er het compensatiebeginsel met een resultaatverplichting. Dat is wezenlijk anders: geen claim op een bepaald product, maar samen kijken welk resultaat behaald moet worden.
- *p. 12, 'Verdiepend onderzoek, de zin 'Daarnaast leent prestatieveld 6 zich goed voor een doelmatigheidsonderzoek en voor een nader onderzoek of de burger krijgt waar hij recht op en behoefte aan heeft.'*
Zelfde soort opmerking: de claimgerichte benadering (recht hebben op) is een andere benadering dan het compensatiebeginsel; en 'behoefte' hoeft ook nog geen 'recht op' in te houden.
- *p. 16, 'Invoering van de Wmo', laatste alinea, 1^e zin 'Prestatieveld 1 wordt door Haarlem gezien als onderdeel van programmanummer 3.1 Lokaal gezondheidsbeleid.'*
Lokaal gezondheidsbeleid kan wel gerelateerd worden aan Wmo-doelstellingen, maar prestatieveld 1 wordt door Haarlem niet gezien als 'onderdeel van programmanummer 3.1 Lokaal gezondheidsbeleid'.
- *p. 17, 'Reflectie van geïnterviewden', 2^e regel, 'Zo noemt de een, als voorbeeld van traagheid in de gemeente, de vrij recent opgestelde gebiedsvisie Schalkwijk.'*
Bedoeld wordt de gebiedsvisie Boerhaavewijk en niet de gebiedsvisie Schalkwijk.
- *P. 18, 'Resultaten', 'De website met resultaten van de Nederlandse gemeenten geeft het beeld over Haarlem dat bij het ontwikkelen van beleid over prestatieveld 2 nauwelijks burgers worden betrokken.'*
Het beeld dat we burgers niet betrekken bij het ontwikkelen van preventief jeugdbeleid is onjuist. We doen veel onderzoeken met het digipanel jeugd; Generation Why en Stichting Stad zijn ook actief op het gebied van jeugdparticipatie; ambtelijk zijn gesprekken gevoerd met de vertegenwoordiger voor jeugd uit de WMO-raad en we zijn een traject gestart voor ouderbetrokkenheid en jeugdparticipatie in het CJG.
- *P. 21, 2^e zin 2e alinea, 'De digitale sociale kaart is (nog) niet van de grond gekomen...'*
De digitale sociale kaart is sinds 5 december 2011 wel 'in de lucht'.
- *P. 22. onderste alinea, 'De meningen lopen uiteen over het compliment mantelzorg, het uitdelen van een landelijke vergoeding volgens landelijk beleid aan mantelzorgers om ze voor hun inzet te bedanken. De één noemt het een succes (geïnterviewde ambtenaren) en de ander (Wmo-raad) vindt dat het compliment mantelzorgers te ingewikkeld was om aan te vragen, vanwege allerlei drempels.'*
Misschien wordt hier bedoeld op de landelijke regeling, waar wij niet bij betrokken zijn. De gemeentelijke regeling was echter helemaal niet

ingewikkeld. In 2009 is in Haarlem het plan van aanpak Verbeteren van de ondersteuning mantelzorgers vastgesteld. Een van de maatregelen hieruit was het eenmalig verlenen van een mantelzorgattentie in de vorm van een VVV-bon van € 25,-. Er is in heel Haarlem een huis-aan-huisbrief verspreid met informatie over mantelzorg inclusief een formulier waarmee de mantelzorgattentie kon worden aangevraagd. De aanvrager moest mantelzorger zijn en aangeven van wie; verder waren aan de aanvraag geen voorwaarden verbonden. De mantelzorgattentie is aan ruim 1500 Haarlemse mantelzorgers uitgereikt.

- *p. 26, 'Reflectie van geïnterviewden', de zin 'Maar volgens deze geïnterviewde worden de vragen van SGBO overwegend beantwoord door mensen die hun voorziening al hebben.'*

De enquête wordt uitgezet onder alle aanvragers van voorzieningen; dus ook mensen van wie de aanvraag wordt afgewezen.

- *p. 26, 'Prestatieveld 6', onder 'reflectie van geïnterviewden', 'Voor prestatieveld 6 geldt dat hulpvragers snel de gewenste voorziening geleverd dienen te krijgen, binnen de gestelde 8 weken. Via de Wet dwangsom kan een dwangsom worden opgelegd als die 8 weken niet worden gehaald.'*
Prestatieveld 6 gaat over meer dan alleen de voorzieningen die via de Verordening maatschappelijke ondersteuning verstrekt worden. Er wordt ook gekeken naar andere zaken (voorliggende voorzieningen als maaltijdbezorging, vrijwilligerswerk, alarmering, etc.) Nu lijkt het er vanuit de reflectie op dat voor alles binnen prestatieveld 6 een indicatie nodig is en dat is niet juist.

- *p. 27, 'Invoering Wmo', 'Voor deze aandachtsgroep kent de gemeente Haarlem (en de regiogemeenten) het Kompas Haarlem en Midden- en Zuid-Kennemerland en de Startnotitie huiselijk geweld in de veiligheidsregio Kennemerland 2008-2011.'*

Er wordt uitgegaan van een startnotitie huiselijk geweld, terwijl er ondertussen meer beleid is gemaakt, waarbij de WMO-raden ook bij het regionale kader betrokken zijn geweest en geadviseerd hebben. Het gaat hierbij om het regionale beleidskader huiselijk geweld: implementatienota beleid huiselijk geweld 2009-2012.

- *P. 28 'Resultaten', 'Voor prestatieveld 7 worden ook geen prestaties gemeld worden op de website www.artikel9wmo.nl betreffende de vraag of de burger wordt betrokken bij de beleidsontwikkeling voor 2009.'*

De artikel 9-website geeft slechts zeer summiere verantwoordingsinformatie, die weinig zegt over de feitelijke situatie in Haarlem. Daarvoor kan beter gekeken worden naar gemeentelijke tussenrapportage en evaluaties.

Haarlem

6

Bijlage B

Veranderboodschap sociaal domein Haarlem

Het huidige systeem van maatschappelijke ondersteuning en activering (inclusief re-integratie) staat onder grote druk. In Nederland is er steeds minder geld voor professionele ondersteuning en begeleiding, terwijl de behoefte aan ondersteuning juist groeit. Er is een ander systeem nodig waarbij de overheid er enerzijds naar streeft om verbeteringen door te voeren en anderzijds een groter beroep doet op de burger, op de professionele partners, op solidariteit en zorgen voor elkaar.

Wat betekent dit voor Haarlem? We spreken iedereen aan op zijn of haar eigen verantwoordelijkheid; je kijkt eerst naar wat je zelf kunt doen. De gemeente neemt Haarlemmers minder bij de hand en stimuleert ze om ook verantwoordelijkheid te nemen voor de zorg aan anderen. Dit denken is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Haarlemmers hebben regie over hun eigen oplossing; wat kunnen zij wèl (eigen kracht);
- Haarlemmers kunnen, al dan niet met hulp, zelfstandig blijven functioneren (zelfredzaamheid);
- Haarlemmers doen mee vanuit de eigen mogelijkheden en vanuit wederkerigheid (actief burgerschap).

De gemeente biedt een goede basisinfrastructuur om Haarlemmers te steunen in hun zelfredzaamheid, en in hun hulp aan anderen. Voor mensen die tijdelijk de regie over hun leven kwijt zijn, is er maatwerk. Er is een vangnet voor de meest kwetsbaren.

In Haarlem maken we mét elkaar de stad; als inwoners, opvoeders, kinderen en jongeren, ouderen, ondernemers, sociaal-maatschappelijke organisaties en als gemeente. We zijn er samen voor elkaar.

Bijlage C

Prestatievelden Wmo

De kaderstellende nota 'Samen voor elkaar' is het logische vervolg op het beleidsplan Wet maatschappelijke ondersteuning Gemeente Haarlem 2008-2011'. Gekoppeld aan de negen prestatievelden van de Wet maatschappelijke ontwikkeling betekent dit het volgende:

	Prestatieveld Wmo	Samen voor Elkaar
1	Het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid.	Dit prestatieveld is het leidende thema van de kaderstellende nota Samen voor Elkaar.
2	Op preventie gerichte ondersteuning bieden aan jongeren met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.	Dit prestatieveld wordt geborgd in het lopende transitieproces decentralisatie Jeugdzorg.
3	Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.	Dit prestatieveld is één van de pijlers van Samen voor Elkaar en wordt uitgewerkt in de praktijkwerkplaats Informatievoorziening.
4	Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.	Dit prestatieveld is één van de pijlers van Samen voor Elkaar en wordt verder uitgewerkt in de praktijkwerkplaats Stimuleren en faciliteren van vrijwillige inzet.
5	Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem.	Dit prestatieveld is onder meer onderdeel van de decentralisatieopgave Awbz en de nieuwe visie op verbeterde ondersteuning en begeleiding uit de kaderstellende nota Samen voor Elkaar.
6	Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.	Dit prestatieveld is onder meer onderdeel van de decentralisatieopgave Awbz en de nieuwe visie op verbeterde ondersteuning en begeleiding uit de kaderstellende nota Samen voor Elkaar.
7	Maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en huiselijk geweld.	Dit prestatieveld is uitgewerkt in het Regionaal Kompas. Het betreft één van de uitwerkingen van het vangnet dat wij in stand houden voor mensen met langdurig regieverlies (5%). Het onderdeel huiselijk geweld is uitgewerkt in de regionale beleidsnota huiselijk geweld 2009-2012 en jaarlijkse uitvoeringsnota's huiselijk geweld. Er is een belangrijke relatie met de decentralisatie jeugdzorg.
8	Het bevorderen van openbare	Dit prestatieveld is uitgewerkt in het

Haarlem

8

	geestelijke gezondheidszorg met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.	Regionaal Kompas. Het betreft één van de uitwerkingen van het vangnet dat wij in stand houden voor mensen met langdurig regieverlies (5%).
9	Het bevorderen van verslavingsbeleid.	Dit prestatieveld is uitgewerkt in het Regionaal Kompas. Het betreft één van de uitwerkingen van het vangnet dat wij in stand houden voor mensen met langdurig regieverlies (5%).